

«Χαίροις των Αθηνών η λαμπάς»

[Ορθοδοξία](#) / [Θεολογία](#)

[Σοφία Μπεκρή, φιλόλογος-θεολόγος](#)

«Χαίροις των Αθηνών η λαμπάς, η εν τω βίω καιομένη και φαίνουσα», ανευφημεί ο υμνογράφος σ' ένα από τα τροπάρια της εορτής της Αγίας Φιλοθέης που τιμάει η Εκκλησία μας, και μάλιστα η περιώνυμος πόλη των Αθηνών, στις 19 Φεβρουαρίου.

Πράγματι, η Αγία σε όλη της την επίγεια ζωή έλαμψε διά των αρετών του βίου της και φώτισε το σκότος της σκλαβιάς και της αμαθείας διά της κοινωνικής της προσφοράς. Διακρίθηκε για την ευσέβεια, την σοφία, την σεμνότητα, την υπομονή, την αγαπητική της προσφορά, κυρίως όμως για την τόλμη και την ανδρεία της. Προέβαλε μάλιστα κάποιες ξεχωριστές αντιστάσεις, για τις οποίες αξίζει ιδιαιτέρως να την τιμούμε:

α) Κατ' αρχάς αντιστάθηκε στο κοινωνικό κατεστημένο της εποχής της και κάθε εποχής. Αυτή, η πλούσια αρχόντισσα, απαρνήθηκε τα πλούτη της και έθεσε τον εαυτό της στην διακονία του κάθε εμπερίστατου, ως άλλη Δορκάς. Την στιγμή μάλιστα που οι περισσότεροι πλούσιοι άρχοντες κατά την Τουρκοκρατία δεν

προέβαλαν καμμία αντίσταση στον κατακτητή, μάλλον δε συνεργάζονταν μαζί του, για να μην χάσουν τα προνόμιά των, εκείνη όχι μόνον δεν έκλινε γόνυ στον ξένο δυνάστη αλλά εναντιώθηκε παράλληλα και στην καταπιεστική τακτική των ντόπιων δυναστών αρχόντων, οι περισσότεροι από τους οποίους την αντιμετώπιζαν γι' αυτό με καχυποψία η και υπέσκαπταν την κοινωνική της δράση.

β) Επίσης, η Φιλοθέη ήρθε αντιμέτωπη με την ίδια της την φύση, η οποία της

υπαγόρευε, ως γυναίκα που ήταν, την υπακοή και την υποταγή στον άνδρα αφέντη. Εκείνη, όμως, κατά την πιο ζοφερή περίοδο της Τουρκοκρατίας, τον 16ο αιώνα, που ο αιμοσταγής σουλτάνος Σουλειμάν κυριαρχούσε απόλυτα, σκορπίζοντας παντού τον φόβο και τον τρόμο, αναδείχθηκε «Κυρά των Αθηνών». Δρούσε κυριολεκτικά κάτω από την μύτη του Τούρκου διοικητού, που έδρευε στην Ακρόπολη, δυό βήματα από το αρχοντικό των Μπενιζέλων στην Πλάκα. Γι' αυτό ο εγκωμιαστής της αναφωνεί με θαυμασμό: «Σαμψών έσχες την ανδρεία» (πήρες την ανδρεία του Σαμψών), αρετή σπάνια για γυναίκα («Γυνή ανδρεία τις ευρήσει», Παροιμιαί Σολομώντος, 29), που προκαλούσε όμως συγχρόνως τον φθόνο και την αντιζηλία των άλλων.

γ) Η Αγία Φιλοθέη εξ άλλου, ενώ έγινε τελικά μοναχή και αφιερώθηκε στον Θεό που τόσο αγαπούσε (Φιλοθέη = φιλό-θεη), δεν αποτραβήχθηκε σ' ένα ησυχαστήριο, για να περάσει την υπόλοιπη ζωή της. Αντιθέτως, ακολούθησε την παράδοση της πρώτης Εκκλησίας, των κοινωνικών Πατέρων και το παράδειγμα των φιλαδέλφων, αληθινά αρχόντων γονέων της, που βοηθούσαν απλόχερα κάθε ενδεή και αναγκεμένο. Προτίμησε, έτσι, τις μέριμνες του κοινοβίου, στο οποίο ανάλωσε τον πλούτο και όλο της τον εαυτό, «νούν και ψυχήν και καρδίαν και σώμα». Έκτισε τον «Παρθενώνα» της αγάπης και πλήθος άλλων οικημάτων, όπου εύρισκαν καταφύγιο αδύναμοι και πονεμένοι, ανεξαρτήτως φύλου και εθνικότητας, και κυρίως φτωχές και κατατρεγμένες κοπέλες που δραπέτευαν από τα χαρέμια των Τούρκων η τις εξαγόραζε η ίδια από τα σκλαβοπάζαρα και τις φυγάδευε στην συνέχεια στα μετόχια της, για να τις γλυτώσει από τον αδηφάγο και διαφθορέα κατακτητή. Η Αγία φρόντιζε παράλληλα για την μόρφωση και την αποκατάσταση των αδύναμων κοριτσιών -ίδρυσε το πρώτο σχολείο για γυναίκες στην Τουρκοκρατία- και έγινε η ίδια η «μαίστρα» και η πνευματική των μητέρα. Εργαζόταν αδιάκοπα και επέκτεινε συνεχώς το δίκτυο της κοινωνικής της προσφοράς και στην Αθήνα και στα γύρω νησιά.

Δικαίως λοιπόν χαρακτηρίστηκε ως «προστάτις και στήριγμα και διωκομένων ασφαλές καταφύγιον» και αναδείχθηκε «αείρους και πολυχεύμων (= συνεχώς και αφθόνως ρέουσα) πηγή συμπαθείας και αγάπης». Και εάν οι σκληροί κατακτητές την βασάνισαν τελικά αλύπητα, εκείνη όμως «διά πόνων ασκητικών και μαρτυρίου τον τύραννον εχθρόν καταβέβληκε» και μετέβη θριαμβεύουσα «εις τας ουρανίους σκηνάς», για να αναπαυθή στις αγκάλες του Σωτήρος Χριστού, υπέρ ου «ενήθησε στερρώς».

Προκειμένου, επομένως, να τιμήσωμε, την προστάτιδά μας φιλόθεη Αγία για την τεράστια εθνική και κοινωνική της προσφορά, δεν έχουμε παρά να μιμηθούμε τις αρετές της και κυρίως το αγωνιστικό της φρόνημα και την φιλάδελφη αγαπητική της συμπεριφορά, ώστε ενισχυόμενοι διά των πρεσβειών της να θελήσωμε να

προβάλλωμε και μείς σήμερα σθεναρή και θαρραλέα αντίσταση απέναντι στους σύγχρονους ύπουλους και ποικιλώνυμους εχθρούς της πίστεως και της πατρίδος. Γένοιτο!

<https://bit.ly/3ICo2xD>